

Naprej velja
za Ljubljano:
za vse leto 6 gl. — kr. a. v.
za pol leta 3 „ 20 „ „ „
za čet. „ 1 „ 75 „ „ „

po pošti:
za vse leto 7 gl. — kr. a. v.
za pol leta 3 „ 60 „ „ „
za čet. „ 2 „ 5 „ „ „

NAPREJ.

Za navadno avestopno
vrsto se plačuje:
5 kr., ktera se enkrat,
8 „ „ „ dvakrat,
10 „ „ „ trikrat
natisne, veče črke pla-
čujejo po prostoru.
Za vsak tisk mora biti
kolek (štampelj) za 30 kr.
Vredništvo je na starem
trgu hišna št. 15.

Rokopisi se ne vračajo.

Dopisi naj se blagovoljno frankirajo.

St. 68.

Ta list izhaja vsak torek in petek.

Tečaj I.

Še nekaj v zadevah „odprtega pisma.“

(Konec.)

V 61. in 62. „Napreji“ odgovarja pisatelj „odprtega pisma“ sam, očitaje nam, da njemu podtičemo marsikaj, česar ni pisal. Opomniti moramo, da o tej priliki nam ni bilo vedno samo na misli njegovo „odprto pismo,“ ampak še marsikaj, kar dan denes muči nekatere druge slovenske pisatelje. Torej naš „odgovor“ ni ves méril na goriškega gospoda N., kar je lahko precej razumel vsak bralec; zato se nam čudno zdí, kako je, da gospod N. tega ni zapazil! Ali morda se moramo tudi mi tolažiti, kakor se je on, prebravši naš „odgovor,“ z besedami božjega Platona, ki imenuje velicega neumneža ti-stega človeka, kateri misli, da se bodo njegove pisane besede prav razlagale? Sicer pa gospod N. v družem spisu naposled svoj prvi nasvêt sam določuje tako-le: „naj ostane slovenščina v knjizi, kakor je bila do zdaj, samo da bi se čisto znanstvene reči prvo pisale hrvaški; da bi se tudi jemali hrvaški ali srbski sestavki v sredo slovenski pisanih v naše knjige in časnike, in da bi se lahko tudi med slovenski svet pošiljale céle, hrvaški ali srbski pisane knjige.“ Zakaj pa naj bi se znanstvene reči jéle med Slovenci najprvo pisati po hrvaški? Prav znanstvene reči posebno obrazijo narod in jezik. Pri nas je pa zeló treba, da narod izobražamo, ako ga hočemo oteti; enako potrebno je pa tudi, da izobražamo jezik — največo, pa tudi zadnjo žilo narodnosti. Slovensko slovstvo mora biti ven in ven, kar je največ mogoče, narodno; dvigati se mora iz naroda, in zopet sezati v narod, kakor vodométov (spring-brunn) curek pada nazaj, od koder vstaja; kakor mastí drevó z listjem tisto zemljo, iz ktere je pognalo. Ako bi mi v svo-jem narečji pisali samo nekatere stvari, družih pa ne: vse naše slovstvo in ž njim vsa naša narodna omika ostane polovična; jezik nam ostane zarés vedno okoren, kar se mu uže zdaj tako rado očita — ali po krivici, ako ga kolikaj pravično sodimo po njegovih okolišnih. In če v znanstvenih rečéh Slovenci naredimo kak napredek, bodi-si kar se tiče stvari, ali bodi-si, kar se tiče besede, ménimo, da bi to lahko bilo na korist nam in tudi južnim bratom, ki menda vendar ne bodo tako oholi, da bi nič ne hoteli vzeti od nas, ki vedno radi jemljemo od njih. Prva reč je torej za zdaj, da umejemo Slovenci, kar piše Hrvat, in da umeje Hrvat, kar piše Slovenec. To pa tudi ni tako težko; le treba je, da se učimo jezika na pravej podlogi stare slovenščine; potem pojde vse lahko; potem bo-demo Slovenci čedalje raji kupovali in brali hrvaške knjige, ktere uže zdaj kupujemo in beremo — pa tudi Hrvatje bodo kupovali in brali naše; potem več ne bode treba priporočati, da bi jemali hrvaške ali srbske sestavke v sredo slovenski pisanih v knjige in v časopise, ker to se bode samo ob sebi godilo, kakor so atiški pesniki v domače narečje vpletali druga

narečja, kadar se jim je zdelo potrebno. Po tacem poti, mé-nimo, da se najnaravnejše združimo. Slovensko in hrvaško narečje se nam zditi podobni dvema rekama, tekočima iz istega vira, zasuknenima poznejše vsaka po svojej, blizu druga druge tekočej strugi, in prav zato je naša sodba, da ni treba kopati vodotóčin, po katerih bi eno strugo popolnoma usušili, vodo iz nje obrnovši v sosednjo strugo; ampak ravnati se nam je po naravi same vode, ki vedno preminja svojo strugo; skrbeti nam je, da se obé strugi zlijeti počasi zopet v eno, kakor sti iz početka imeli samo en izvor. — Tukaj bi mi utegnil kdo opomniti, da bi morali imeti vse drugače osno-vane učilnice, nego jih imamo, ako bi po tem poti smeli ča-kati združitve. Odgovarja se, da mi zdaj res nimamo še učil-nic, kakoršnih potrebujemo svojemu jeziku, ali Hrvatje jih pa lahko imajo, in v teh okolišnih mora nam Slovencem — da bi tako ne — biti zadosti, da si zabilježimo cesto, po kte-rej mislimo trdno hoditi. — Pisatelj „odprtega pisma“ dalje pravi v svojem odgovoru, da se hrvaščine lahko učimo po gimnazijah; da to se je uže godilo pred več nego dese-témi leti, in godí se še dan denes, ne po sili, ampak po pra-vici, ktera nam je zagotovljena v „organisations-entwurfu“ za gimnazije; kajti na 151. strani beremo to-le: „unter den andern slavischen sprachen verdient am entschiedensten die illyrische als die zunächst verwandte berücksichtigung.“ To se pravi po slovenski: „med drugimi slovanskimi jeziki je ilirski (hrvaški) najodločnejše vreden ozira, ker je v najbližem rodu (slo-venskemu).“ Vprašamo: ali pa te besede uže ukazujejo, da se mora po naših učilnicah hrvaško narečje učiti? Malo in dosti ne, temuč pravijo samo, da je vredno ozira. Ali se je ktereje slovenskeje učilnici do zdaj uže kdaj bilo zapo-vedalo, da mora podučevati hrvaščino? Ali jo ktera podučuje? Celó za prostovoljen poduk ne najdemo nikjer po naših gim-nazijah imenovane hrvaščine; torej celó poleg italijanskega, francoskega in angleškega jezika nima prostora. Je-li nam upati, da bode hrvaščina kdaj ukazana po naših učilnicah, dokler se celó slovenščina podučuje tako, kakor je nam znano vsem? Naj nam torej ne zameri gospod N., da zopet nikakor ne moremo razumeti njegovih besed, katerih ne bi se mogli nadjati iz ust največega optimista, ako so mu naše okolišni znane. — Naposled nam je še v misel vzeti nek dopis: iz maloga Štajera, 26. julija natisnen v „Narodnih Novinah,“ očitajoč nam, da smo v svojem sicer dobro pisanem odgovoru modro molčali, kako moremo Slovenci v svojem majhnem številu sami za-se obstati poleg Italijanov, katerih je nad 24 milijonov, in poleg Nemcev, katerih je blizu do 40 milijo-nov. — Žal nam je, da nas dopisnik ni razumel, in da je torej tudi on potrdil resnico važnih beséd božjega Platona. Nismo-li povedali odkrito, določno, na ravnost, kar je bilo

treba, tudi o tej stvari? Nismo rekli, da nam se je mogoče narodno oteti samo tedaj, ako se bomo narodno izobraževali? Nismo dokazali, da našej večini preti narodna smrt, ako, slovensko narečje skokoma izpodivši iz hiše, primemo hrvaščino? Toliko se je dovolj zdelo nam, pa menda tudi vsacemu razumnemu bralcu. Kdor je pa že pozabil, kaj smo pisali, tega prosimo, da prebere še enkrat, predno nas misli zgrabiti!

Učilnice.

Mariborska gimnazija je imela konci 1863. leta 360 učencev, izmed katerih je bilo 235 Slovencev, 10 nemških Slovencev (Deutsch-Slovenen) (?), torej 245 Slovencev, ker bi noben pravi Nemec ne rekel, da je nemški Slovenec, in 114 Nemcev. Lani se jih je bilo 32 oglasilo za zrelo izkušnjo, ktero jih je prebilo 29, eden je bil odstopil, dva pa nista zmogla izpraševanja; letos pa se jih je oglasilo 22, izmed katerih je dobilo zrelo pričevanje 19, eden je odstopil, dva pa nista prebila izpraševanja. Učiteljev je bilo 22. Letošnji program nosi na čelu izvrsten slovenski sestavek: „obsežek, delitev in vodilne misli Demostenovega govora olintskega drugega z odlomkom poskušene prevoda. Spisal Josip Šuman,“ ki je pokazal, kako krasno se dá klasična grščina predstavljati tudi v novo slovenščino, kakor se je nekdanj v staro. — Program ljubljanske gimnazije torej letos, kar se tiče ravnopravnosti, ni dosegel celó mariborskega, ki tudi slovenska imena piše, kakor hoče imeti slovenski pravopis.

Dopisi.

(Konec.)

Iz Ljubljane 17. avgusta —1—. Za prvosednikom g. Pircem je govoril g. dr. Ivan Bleiweis v imeni ljubljanske čitalnice. Slava mu je donela od vseh strani. V svojem humorističnem govoru je našteval mnoge premembe kranjskega mesta od Valvazorjevega časa do današnjega dne, in dokazal, da ni čudo, ako so iz kazine prenamenili čitalnico Kranjci, prebivalci nekdanj prvega mesta slovenske zemlje. Zagovarjal je dalje Kranjce, ker so čitalnico odprli nekoliko poznejše od družih slovenskih mest, in rekel, da z mérnim svojim ravnanjem so prav pokazali, da niso silni, ampak miroljubi; da niso strastni ampak prijazni, in da prej ali poznejše se čitalnici pridruži kazina, izpoznavši, da čitalnica ni samo hiša, v kateri se beró časopisi, v kateri se igra in pleše, temuč da je zbirališče za dušno povzdigo v „besedah“ z mičnimi govori in sladkimi pesmami. Govornik, svojo radost živo razodevši, da vidi tako častno družbo meščanov in meščank v tako krasnej dvorani, pod vodstvom tako veljavnih in za domovino gorečih mož, končá svoj govor s temi-le resnimi besedami: „zdaj imate čitalnico; gojite jo, kakor domače ognjišče, da se bodo pri njem ogrevala domoljuba srca, pa tudi tajala taka, ki so morda še vmrznela v led dušne nemarnosti; ohranite si jo za središče, okoli kterega se zbira vse, kar si je na tribarvno zastavo zapisalo svete besede: vero, cesarja, dom. Nesmrtni naš Prešeren, čegar truplo počiva v vašej zemlji, vam radosten z nebeških višin kliče, da se mu je izpolnila še ena želja, namreč ta, da se zaveda vsak Kranjec, da je sin matere Slave.“ Za g. dr. Bleiweisom pa nastopi dr. Toman, kteremu je med govorom tudi večkrat zagrmelo klicanje: „slava! Govoril je tako-le: „dovolite, da vas nagovorim tudi jaz, ki mi je po zaupu slovenskih bratov presveta in težka naloga, da branim narodu pravic v deželnem in državnem zboru. Vaš srčni sprejem vnémlje v mojem srcu plamenéče rodoljubje, čegar iskre naj podam v vašo rodoljuba srca z besedami, ktere naj

vas užgó domovini v prid. O pogledu tako slavne, tako navdušene družbe me navdaja zgodba naše domovine, in njé stik se vrti pred mojo dušo v pomembonosnej vizii. Živela je mogočna žena v krasnem domu, in porodila je nebrojno sinov in hčeric; učila jih je najslajega jezika vse zemlje, da bi izpoznali pomén vseh stvari, njihovo bistvo, njihovo zvezo z njim in z neskončnim, mogočnim stvarnikom; učila jih je ponižnosti, udanosti, miroljubja in gostoljubja. Srečno je živela med njimi; ali pridejo tujei od vseh mej in strani. Srčno in gostoljubo sprejeti prevzemó srečnim sinovom in hčeram blage žene krasni dom — in jezik, ter se postavijo za gospode in gospodarje. Zdaj žena — siromašna mati — potuje sem ter tje k svojim otrokom; ali ne sprejmó je več — otujčeni so. Le po gorah, le po dolih, le po selih jo še poznajo za svojo mater, in le po cerkvah se še glasi njena beseda; le gore, vode, sela, trate, meje pričajo njeno nekdanjo last. O bratje! ta žena, ta domovina, ti sinovi, te hčere so — ali dajte mi, da jih ne imenujem, saj vemo kdo so, in v tem trenutji čutimo polni pomén njih, ki so omamljeni s tujstvom živeli in umrli. Njim je zemljica lahka, in milo jih sodi zgodovina. Ko bi pa dremali mi, ki nas je zbudil glas slavnega veka, v kterem se dviga narod za narodom iz spanja, padli bi v temen grob, v kterem bi nam težka bila zemlja, in preostro bi sodila nas zgodovina. Ko se denes oziram po slavnem kranjskem mestu, na ktero gledajo snežni velikani z očetom Triglavom; ktero opira sivobistra Sava; ktero trdno stoji na mogočnej skali; ko se oziram in vidim, kako sijajno slovesnost denes obhaja; kako krasno poslopje odpira narodnemu društvu; kako marljivi so meščanje: v duhu vidim mogočno ženo — naše mater Slovenijo, ki se vrača v srce svoje zemlje. Če je Ljubljana glava, Kranj je srce. Kako radost mora nas naudajati, ko zvemo, da se giblje vse slovensko telo.* Nje udje so uže oživljeni v Mariborji, v Celji, v Tominu, v Gorici in Trstu, in če je kaka žilica še mrtva, tudi v njej se gotovo ogreje krv. Da se pa to zgodi, moramo delati, obujati in ustanavljati čitalnice, knjižnice, učilnice in druga plodonosna društva, narodu na korist. V rabo jemati in brez straha braniti moramo navzgor in navspod vseh pravic, ki so nam po naravi in po državnem zakonu. Treba je, da prava narodna omika pride v nas, ker brez nje popolnoma opeša naše, nekdanj dobro materijalno stanje, kakor vidimo, žalibog! pri našej obrtnosti. Bodimo marljiv vsak na svojem mestu, po svojej okolici. Zato vas prosim, vrle matere Slovenke! redite pošteno svoje otroke po običaji in v jezici naših očetov in dedov; ve mile in ljube Slovenke! posnemljite Rozmanovo Lenčico, ki je šla za starega očeta v voj na Turka. Bojujte se z nasprotniki sè svojo milino in nežnostjo, ker vaša moč je nezmagljiva. Dragi mladenči! delajte pridno, vèdite se povsod na čast in slavo svoje matere. Vsi delajmo za dom! Ker smo denes pričó tako slavnega djanja, trdne ustanovitve tukajšnje čitalnice, moramo zahvaliti njene početnike, posebno gosp. prvosednika in odbornike! Slava, slava jim in hvala, da se moremo tukaj tako slavno zbrati in navduševati! Slava jim!“ — Potem je „pozdrav“ ljubeznjivo govorila gospodičina M. Gregoričeva; klicali so ji živela in slava! „God enakopravnosti“ je izvrstno pel kranjski, „domovino“ pa ljubljanski zbor; „črnogorska mati“ je bila odločena gospodičini K. Pecovej, ki je jo navdušeno govorila; poslušalci so jej radostni klicali slava! „Triglav“ je kranjski zbor pel dvakrat, — „kje dom je moj?“ pa izurjeni pevec, znani skladatelj gosp. Vavken. Potem na oder stopi čitalnični tajnik g. Šavnik tako-le govoreč: „slavna gospoda! Naša čitalnica dá na svitlo

* Le Dolenci sem ter tje tako spé, da sem undan slišal njihovo smrcanje celó na Golovec. Martin, stavec.

dve po slovenskih napevih zloženi kadrilji, katerih čisti dohodek je namenjen uže zdavnaj zaželeni, našemu slovstvu tako zelo potrebnej „slovenske matici.“ Posvetila ji je naša čitalnica preslavnima rojakoma kranjskega mesta, in sicer „spominke“ preslavnemu gosp. dr. Ivanu Bleiweisu, „pomnice“ preslavnemu prvosedniku kmetijske družbe na Kranjskem gosp. Fideliju Trpinču. Mislim, da je nepotrebno, razlagati slavnemu društvu, zakaj je posvetila naša čitalnica tema preslavnima rojakoma ti narodni kadrilji, ker so občno znane zasluge obéh za našo domovino. Našemu društvu je dana lepa prilika, v današnji „besedi“ njima slovesno izročiti posvečeni kadrilji. Blagovoljno sta dovolila preslavna gospoda, naj se njima posvetiti kadrilji; naj torej tudi meni dovolita, da jima ji slovesno izročim. Velepoštovana gospoda! preblaga rojaka! Meni je čestna naloga, da vama denes izročim v imeni našega društva te vama posvečene četverke. Prosim vaji, da jih prejmeta za znamenje srčne hvaležnosti, velicega spoštovanja in ljubezni v naših srcih. Prejmite vi g. dr. Bleiweis ta posvečeni dar za znamenje iskrene zahvale zaradi neprecenljivih zaslug za slovenski narod, čegar pravice tako krepko zagovarjate uže skoraj četrto stoletja; prejmite, ker je vaše vodilo v boji za narodne pravice zmirom le ljubezen do domovine, naroda, Avstrije in cesarja, ta posvečeni dar za znamenje trdnega zaupa in globočega spoštovanja; prejmite dar, vi preslavni gosp. prvosednik kmetijske družbe, ki ste umeten povzdigovalec domačega gospodarstva in obrtnosti, domoljub podpornik vsake domače naprave; ki ste tudi našo mlado čitalnico tako krepko podpirali, in pripomogli jej, da krepkeje napreduje, za znamenje srčne zahvale zaradi prevelikih podpor, ki nam so došle iz vaših premilih rok. Bog vaji ohrani in blagoslovi še mnogo let v blagost naše domovine, v blagost slovenskega naroda. Prosim vaju, kjer koli bosta čula mile glasove narodnih pesem, ki so v teh četverkah, da se blagovoljno spomnita kraja, kjer vama je nekdanj tekla zibelka, in kamor vaji vežejo najslajši spomini zlate mladosti; spomnita se svojih vrlih rojakov, kranjskih meščanov, katerim je ponos, da vaji, preslavna gospoda! katerih imena slov daleč po svetu, imenujejo svoja rojaka.“ — G. dr. Bleiweis prejme kadrilji, ter zahvali se najprvo v imeni g. Fidelija Trpinca, ki mu je bil dal oblast, naj vzame tudi njegovo kadriljo, ker zadržan po opravilih, ni mogel priti sam k „besedi;“ potem se zahvali še v svojem imeni, rekoč, da mu to darilo vedno ostane predrag spomin njegovih ljubljenskih rojakov; da ne more svoje zahvale izreči boljše, nego s tem, ako reče, da mu je v njegovem življenji denes prvič žal, da ne zna plesati, ker bil bi sicer prvi, ki bi plesal na „svojo“ kadriljo! Ni mu hotelo jenjati klicanje živio in slava! Sestavil je ti kadrilji po slovenskih melodijah umetnik, ki neče biti imenovan. Vešči možje to delo jako hvalijo. Ljubljanski bukovez, domačin g. Ignaci Klemens, kadriljama je naredil okusne zavoje iz svilénega žameta, z vezmi slovenskih barv in zlatima napisoma: „čitalnica kranjska g. dr. Bleiweisu — Fideliju Trpinču.“ Gosp. Blaznik je v Ljubljani na kamen natisnil po 300 iztiskov vsake kadrilje; torej se bode tudi prodajalo to delo, čegar čisti dohodki so namenjeni „slovenske matici.“ — Na to je ljubljanski zbor prelepo zapel „Milenko;“ „Hej Slovani“ sta pa naposled krepko zagrmela oba zbora, tudi gostje so povzdignili pojoče glasove. Po „besedi“, ktero je neštevilna množica ljudi poslušala tudi na trgu kranjskega mesta, nastopi radovanje in ples, ki je trajal do polu petih zjutraj. Pozdrave je bila kranjska čitalnica prejela od celjske čitalnice, od g. Davorina Trstenjaka iz št. Jurja, od Slovencev iz Ribnice*) in od Ipavcev;

ljubljska in loška čitalnica pak sti bili poslali svoje odbornike. — Slava rodoljubim prebivalcem kranjskega mesta in vse gorenške strani! Naj bi napredovali, kakor so jeli; naj bi ne pozabili današnjih obéto; naj bi gojili denes med javni svet vpeljano nežno dete sebi in vsemu slovenstvu na korist!

Iz Laškega na Štajerskem.* Tisti večer pred rojstnim godom Nj. veličanstva so domorodni Laščanje igrali veselo igro: „dobro jutro.“ Gostilničar gosp. Slanec jim je bil dal dvorano za igralnico, ki je bila polna uže ob sedmih zvečer, da-si je bilo oznanjeno, da se igra začne še le ob osmih. Zbralo se je bilo mnogo gledalcev iz Celja, iz Žavca, iz Mozirja in od Zidanega Mosta; celó iz Ponikve sta bila prišla dva kmeta, da bi videla slovensko igro. G. Valentinič, mladi sin laškega, župana občutno in lepo je besedel predgovor. Ko je zvršil, umetni ogenj razsvetli cesarjevo podobo in dvorano; gromovito so gledalci klicali: „živio!“ Na to se je zapela cesarska pesem, za ktero je bila na vrsti jako prijetna glasba Franc-Jozefovih toplic, in za-njo se je pričela igra. Vsi igralci so se tako izvrstno vědli, da se morajo pohvaliti; vzlasti je bila s ploskanjem sprejeta precej, ko je stopila na oder, Ciljka, znana domorodka. Pri igranju sti se pa najboljši sukali Marijana in Barbka. Prva je delala 70 let staro mater, druga pa 26 let staro deklico, in govorila je v ljubljanskem narečji, ker je rojenja iz Ljubljane; njeno izrekanje je ljudém bilo posebno všeč. Moramo se čuditi, da so miloradniki tako dobro igrali v slovenskem jezici, kterege se nikdar niso učili. Kaj bi še le mogli mi storiti potem, ko bi ljudske in srednje učilnice med nami bile slovenske! Po igri je bilo krepčanje z jedivom in pijačo; pevci celjske čitalnice pak so prepevali krasne pesmi. Samo ob sebi se umeje, da je bilo vse polno zdravic domorodcem in domorodkam iz Laškega, Žavca in Mozirja, ker so ti trgi znani, da stojé v prvi vrsti, kar se tiče slovenskega rodoljubja. Do štirih zjutraj je bila veselica, ki nam nepozabljena ostane.

Iz Celja. 21. avgusta. — V 61. „Napreji“ bi dopisnik iz Rogatec rad zabavljal gospodu, kateri je v celjske čitalnici govoril pri „besedi“ 12. dan julija meseca, ker je v svojem govoru zavrnil Julija Rodenberga, ki piše v lepoznanški del časnika „Presse;“ kajti bil je Rodenberg iz slabega namena prav strastno o „Zagrebu in Hrvatih“ izprožil dosti krivičnih besed. Ni nam znano, ali je tudi g. dopisnik iz Rogatec kdaj kaj o Hrvatih pisal; tudi ne verujemo, da bi kdaj utegnil kaj slabega pisati o njih, ker je pri njih dobil prve početke svoje izobraženosti: ali to nam je pa znano, da g. dopisnik ni publicist, to je: „mož v državnem pravstvu zveden, kateri bi znal po časnikih ali novicah državno pravstvo zadevne vprašanja razlagati;“ ne smé se torej prištevati grajanemu pisatelju. Ker je pa zatajil, kdo je ta pisatelj, ki je od njega moral slišati ostre besede: „lassen sie das stehen, und thun sie ja nicht mehr, weder mich noch meine gemeinde erwähnen,“ hočemo to zagonetko mi razrešiti, in očitno povedati, da je dopisnik iz Rogatec *— sam ta pisatelj, kateremu je govornik celjske čitalnice po služabnem poklicu moral te besede očitati zaradi nečega dopisa v „Zagrebački katol. list.“ Mi nismo mislili, da je ta mož, ki cerkvenim časnikom, kakor „Zgodnjej Danici“ itd., piše prav pobožne sestavke, tako neblazega srca, da se tako nekrščanski maščuje za besede, ki so bile iz dobrega naména rečene. Tudi smo prepričani, da se bode naš velečislani domoljub g. župnik Wolf branil takega hvalilca, ki je svoj dopis imenoval iz Rogatec, dasitudi je od sv. Križa blizu Slatine domá, več nego dobro uro od Rogatec. Ker je g. dopisnik prijel zgodbo celjske čitalnice za gradivo svojega dopisa, nečemo, kakor on, prežati za

*) Iz narodnih Lašč pa nič? Hm — hm — hm!

Martin, stavec.

pléčmi, ampak na ravnost mu pripovedujemo, da njegovo početje očitno graja *odbor celjske šitalnice*.

Béč na Notranjskem. 21. dan t. m. se je tudi k nam pritepla goveja kuga. Enega vola so precej ubili, drugi dan so pa trije oboléli. Nadloga za nadlogo razsaja po Krasu. Solnce je naše krajine tako požgalo, da niso bile nikdar golejše o božičih. Kam pridemo še? Minoli teden so pogorele 3 hiše v Klénku; posebno je pa nek Tonek hudo poškodovan.

Važnejše dogodbe.

Ljubljana. Hudodelec Dane se je udal, da je razbijal in moril. Peljali so ga bili na Hrvaško, kjer je zločinil, pa zdaj so se uže zopet z njim vrnili v Ljubljano.

Trst. Nj. veličanstvo je podarilo viteški križ Franc-Jožefovega reda višemu komisarju tržaškega policijskega vodstva, g. Ivanu Parmi.

Dunaj. Nj. veličanstvo bi se utegnilo 29. ali 30. dan t. m. vrniti na Dunaj.

— Minolo šolsko leto je bilo na dunajskem vseučilišči vseh učiteljev 136, in učencev do 2600.

Trojedina kraljevina. „Pozor“ pripoveduje, da mislijo nekteri mestni svetovalci v Reki v prvi seji nasvetovati, naj se Nj. veličanstvu podá prošnja, da bi se Reka zopet združila s kranjsko vojvodino.

Česka. „Narodnim Listom“ pišejo iz Mlade Boleslave, da je knez Rudolf Taxis tisti dan po zvršetku svojega štirinajst dnevnega zapora dobil od mladoboleslavske in velvarske okrajne gosposke pisanje, da ne more več ostati za prvosednika mladoboleslavskega in velvarskega kmetijskega društva, ker je bil obsojen, kajti v pravilih nek paragraf tega ne odobrava.

Galicija. Državni poslanec Dziedużycki je bil 20. dan t. m. prijet v Levovu, ko se je peljal po mestu, potem pa zopet izpuščen, ko niso pri njem dobili nič sumnega.

Erdeljska. „Korunk“ pripoveduje, da je bilo mesto Kološ (Klausenburg) zopet izvolilo g. Franceta barona Kemeny-a in Ivana grofa Mikeš-a za poslanca deželne zbornice; toda ta dva nista prišla volitve.

Beneška. Vojska lombardo-beneškega kraljestva je zopet pomanjšana za 10.000 vojakov. Morda bi se Avstrija vendar le utegnila za zdaj nekako pobogati z Italijo. Generalni vikar videmske vladikovine je v posebnem dopisu posvaril časnik „Rivista Friulana“, ki izhaja v Vidmu; pišejo, da je tudi listu „Giornale di Verona“ prišlo tako svarjenje od vladike v Veroni.

Ruska. Nihče več se ne meni o rusko-poljskem vprašanji, ker je g. grof Rechberg v Frankfurtu, vojvoda pl. Grammont in Drouin de Lhuys sta na odpustu, Napoleon je v Šalonu, lord Palmerston na Škotskem in Earl Russel v severni Angliji; knez Gorčakov pa boje da misli varšavsko vojvodino oprostiti, da bi zadovoljil zapadne vlade in Poljake.

— Glas je počil, da ameriški poslanec v Petrogradu, Cassius Clay, podpisal je z rusko vlado neko pogodbo, ko bi se utegnila vneti vojna. Amerika bi potem zavojščila s francosko in angleško državo.

— Angleški časniki so hudé, ker neki ruska vlada ne drži pogodbe, 1856. leta narejene, po kateri bi smela v črnem morji imeti samo 6 parnikov in 4 lahke ladije, zdaj pa da ima 42 vojnih ladij, izmed katerih je 8 velicij, in poleg teh ima še tudi 32 topovnih ladij, torej vseh vkup 74 namestu izgovorjenih 10.

— „Courrier du Dimanche“ pripoveduje, da so zapadne vlade v svojih pismih žugale Ruskej, naj sama gleda zaradi

nastopkov, če se ne prime nasvetov zapadnih držav, in če si ne bode prizadevala, kolikor je mogoče, ustaviti boj, ki je zelo nevaren vsej Evropi.

Poljska. 14. dan t. m. so 400 ljudi v Varšavi na ulicah prišli in zaprli. — Ruska pošilja čedalje več vojakov na Poljsko.

— Pri Zyrzycach so Poljaci vzeli Rusom novce, orožje in hrane.

Črna gora. Ruski, zdaj v Dobrovniku bivajoči konzul se misli premakniti v Boko, in črnogorski knez hoče za naprej imeti v Kotarji trgovskega in političnega opravnika, kateri bi na ravnost opravljal posle s c. k. avstrijskimi uradovi.

Pruska. 16. dan t. m. so v Ruhbergu v Pruskej Slezii zaprli necega mladega kneza Čartoryskega. 24 let stari knez je pre še le un dan prišel s poljskega bojišča, in zato menda je zdaj tudi zaprt.

Frankfurt. Francozki časnik „Temps“ pravi, da se Nj. veličanstvo misli sniti s cesarjem Napoleonom v Baden-Badenu, kjer je zdaj pruski kralj.

— Pruskemu kralju ni nesel v Baden-Baden pisma sél, kakor smo bili zadnjič povedali, ampak saksonski kralj Ivan sam. Na tem pismu je bilo 32 vladarjev podpisanih. Najprvo neki da je svetoval koburški vojvoda, naj se pruskemu kralju Viljemu pošlje še eno povabilo, in presvitli cesar Franc Jožef je podpiral ta nasvet.

— Pruski kralj ni prijel povabila, katero mu je bil pri nesel kraljevski sél, torej ne pojde v Frankfurt, in pa danski kralj ne; vsi drugi nemški vladarji so prišli.

— Pruski kralj pravi, da zato ne more priti v Frankfurt, ker ni prav zdrav.

— Pruski kralj svetuje, naj bi v Draždanah imeli ministri zbor o nemških zadevah. 21. dan t. m. je v Frankfurtu imel prvo sejo poslanski zbor, v katerem je rekel pruski poslanec Schulze-Delitzsch, da se morajo v nemško zvezo vzetit tudi izhodne, nemški misleče pruske pokrajine, da bi Pruska potem več ne želela biti velika, ampak samo čisto nemška država.

— Odbor poslanske zbornice svetuje zaradi nemškega vprašanja, naj bi zastopnike volil narod; naj bi enake pravice v zvezi imela Avstrija in Pruska, ker to zahteva pravica in politika; tudi naj bi v zvezo stopila Pruska celó s tistimi pokrajinami, ki ne spadajo k nemški zvezi.

— 21. dan t. m. je Nj. veličanstvo podalo vsem v Frankfurtu zbranim vladarjem pismo, ki razlaga, kako bi se ta zbor dal hitreje dovršiti.

— 22. dan t. m. so vladarji zopet imeli sejo; vsi so bili teh misli, da se v načelu mora potrditi črta Nj. veličanstva o preobrazovanji nemške zveze. V tej seji se je tudi braló pruskega kralja pismo, v katerem razlaga, zakaj ga ni v Frankfurt.

— Nekteri časniki govoré, da tudi Pruska misli nemški parlament zbrati na podlogi državnega volilnega zakona, danega 12. aprila 1849. leta.

Švajcarska. „Triester Ztg.“ pripoveduje, da je v Luganu Mazzini Košuta un dan nagovarjal, naj naredi na Ogerskem vpor, da bi se potem tudi Benečija mogla vzdigniti. Košut pa je rekel, da je to zdaj nemogoče, in Mazzini se je srdit ločil od njega.

Turška. Ahmed Djefdel, carjev poslanec in komisar za Hercegovino, oznanil je v Mostarji, da car želi, naj imajo v vseh rečéh ravnopravnost vsi stanovi njegovih podložnih, pa naj bodo kakoršne koli vere, in naj se pritoži, kdor koli, da se mu hitro mora pomagati. — Turci bodo pa vendar le delali, kar bodo hoteli, kakor do zdaj!

Dunaj 24. avgusta. — Nadavek (agio) srebru 11.25.